

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un an 24 eroane.

Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze
Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarii 45.

Correspondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarii Nr. 45.
Scrisorilor nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se însoțiază.

INSERȚIUNILE:

Un șir cu litere marunte pentru înția oară 30 fil,
pentru a doua și a treia oară câte 20 fil.
Pentru inserate mai mari după învoială.

Porniri greșite

Sinodul nostru arhidiacean, care s'a deschis la termenul normal din legea noastră bisericească, în ziua de Duminică Tomii, a fost închis Joi prin Înalt Preasfinția Sa domnul Arhiepiscop și Mitropolit Vasile Mangra, fără ca el să-și fi implinit în ordine misiunea sa, fără ca să-și fi terminat în ordine agenda din sesiunea aceasta.

Cetitorii noștri au aflat în ziarul nostru reprodus fidel, fără de nici un comentariu, ceea ce s'a petrecut în ședințele sinodale.

Înalt Preasfinția Sa domnul Arhiepiscop și Mitropolit în cuvântarea cu care a închis sesiunea sinodală, s'a simțit dator a-și exprima durerea sa sufletească față cu cele petrecute în sinodul nostru arhidiacean. Cuvintele sfântului apostol Pavel, adresate deputaților sinodali «*cele ce sunt ale păcii și cele ce sunt spre așezarea unii altuia, aceea să urmașe,*» cuvintele acestea nu au străbătut la inima deputaților sinodali.

N'au fost ascultate cuvintele apostolului, n'au fost ascultate sfaturile arhierului, chemat a veghea asupra intereselor bisericii.

A fost edificatoare ținuta sinodului în ce privește meritul chestiunii, care ne-a preocupat pe toți, și ne-a umplut de serioase îngrijiri și în locul prim a preocupat și a inspirat serioase îngrijiri arhierului nostru.

Chestiunea a fost trimiteră comisarului guvernial la ședințele sinodale noastre, un lucru care nu s'a mai întâmplat până acum.

Nime dintre noi nu trage și nici n'a tras la îndoială dreptul de supremă inspecție al Maiestății Sale; nime dintre noi n'a tras la îndoială dreptul înaltului guvern, de a exercita acest drept maieștic după cum crede el, că trebuie să-l exercite. Ceea ce ne-a surprins pe noi pe toți a fost faptul, că tocmai acum se face lucrul acesta față cu biserica noastră, și că comisarului guvernului i se dă sferă de activitate, care lovește în activitatea arhierului nostru.

De aceea a cerut Înalt Preasfinția Sa domnul Arhiepiscop-mitropolit la domnul ministru de culte să revoace această dispozițiune, luând el, Arhiepiscopul, toată răspunderea pentru mersul normal al lucrurilor în sinod și pentru apărarea intereselor statului.

Tot aceasta o a făcut și sinodul. Cu vot unanim a luat cu plăcere act de pașii întreprinși de Excelența Sa Mitropolitul nostru susținerea neștirbită a drepturilor noastre autonome bisericești.

Intocmai ca și capul bisericii, și sinodul a decis să remonstreze la guvern în contra măsurilor luate de domnul ministru de culte, cerând revocarea acelor.

Sinodul a mers cu un pas mai departe și a decis, că în cazul când remonstrațiunea la guvern nu ar avea

succesul dorit, afacerea să se prezinte Maiestății Sale.

Acesta este meritul chestiunii și hotărârile acestea s'au luat cu vot unanim, și arhierul a enunțat ca primă cu vot unanim această hotărâre a sinodului.

Repețim a fost de o uimitoare însuflețire această hotărâre a sinodului.

Au urmat însă lucruri de mică importanță, lucruri, cari nu stau în nici o legătură cu chestiunea de care ne ocupăm.

Majoritatea din comisiunea organizatoare a venit cu propunerea, că deși sinodul nostru a fost intrat în meritul afacerilor sale, și a fost pertractat și decis raportul general-consistorial din plen și cel al senatului bisericesc, sinodul să-și sisteze funcționarea sa și să se amâne până Duminică știe când, adică până atunci, până când se va decide remonstrațiunea la guvern și eventual la coroană.

Minoritatea a fost de părerea, ca noi să ne continuăm lucrările cu observare strictă a legii, mai ales că sinodul n'a mai ținut ședință din anul 1916, că am intrat în stare de ex-lex, n'avem buget votat de 2 ani, cu Duminică Tomii din anul acesta a încetat mandatul asessorilor consistoriali onorari din senatul școlar și cel episcopice, și deci nu mai avem nici consistor.

Îngrijiri serioase a avut Înalt Preasfinția Sa Arhierul, care în locul prim e responsabil înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor de soarta bisericii.

«*Suspinderea activității sinodului este o apariție cu totul străină de spiritul și de legile bisericii noastre, apte de a introduce în biserica spiritul destrucător al anarhiei și a provoca chiar desființarea constituției noastre bisericești, căci dela lucrările sinodului nu este îngăduit a se retrage nici unui membru, cu atât mai puțin este îngăduit a retragerea în masă, pentru că aceasta ar fi identică cu renunțarea de bună voie la viața constituțională bisericească.*»

Aceste serioase îndemnuri la împlinirea datoriilor lor, n'au pătruns la inima deputaților sinodali.

Și pe cât de corectă a fost ținuta sinodului în meritul afacerii, pe atât de incorectă a fost în aceasta din urmă, care n'are nimica cu chestia principală.

Toată lumea a fost de credință, că sinodul a luat hotărârea de a suspenda activitatea sa până la rezolvarea remonstrațiunii din incidentul trimiterii de comisar guvernial, în un moment de supremă agitațiune, că va reveni la alte sentimente și în ziua a doua membri sinodali se vor prezenta la ședință, sinodului i se va da din nou posibilitatea de a lucra și a-și împlini chemarea sa.

Lucrul acesta însă nu s'a întâmplat și sinodul a trebuit să fie închis. Regretăm din tot sufletul nostru, că sinodul arhidiacean a luncat pe

terenul acesta, care a adus biserica în o situațiune nesigură, în o situațiune periculoasă tocmai în aceste zile de grea cumpănă pentru biserica și pentru neamul nostru.

Ne cutremurăm în sufletul nostru, când ne gândim la situațiunea critică în care am ajuns.

Nu avem sinod, căci ne-am lipsit noi pe noi de votul sinodului, ce l-am reclamat, de îndrumările sinodului în o mulțime de afaceri de extremă importanță pentru biserica.

Nu avem consistor, și am rămas numai cu senatul bisericesc.

E pendenta chestiunea cu întregirile salarelor dela gimnaziul din Brașov, dela gimnaziul din Brad și dela școala reală din Brașov, căci guvernul din 1 Iulie nou a. c. începând nu mai dă întregirile pe bazele din trecut, ci s'a pus pe bazele art. de lege XX din 1883, care reclamat o regulare nouă.

E pendenta chestiunea cu staticificarea școlărilor din așa numita grăniță sau zonă culturală, unde e vorba de soarta de peste jumătate a școlărilor noastre și a învățătorilor noștri.

E pendenta chestiunea cu seminarul nostru arhidiacean, unde pentru secțiunea pedagogică avem comisar permanent din toamna anului 1917.

E pendenta chestiunea cu cateheții noștri de pe la școlăle străine.

E pendenta chestiune cu gimnaziul nostru din Brașov, care n'are profesori de ajuns, și căruia din motivul acesta i s'a dat din partea înaltului guvern prima admonițiune.

În acestea și în altele tot de extremă gravitate am cerut noi înviațiunii dela forul legislativ al bisericii noastre, și deputații sinodali în loc de a sta la locul lor în aceste zile extrem de grele, dela cari atâră existența bisericii, existența școlărilor noastre, zicem în aceste zile extrem de grele, deputații sinodali se pun în grevă și opresc sinodul în mersul normal al afacerilor.

Și ne întrebăm a fost nevoie de lucrul acesta, și dacă el ar fi admisibil, accentuăm dacă ar fi admisibil în timpuri normale, e admisibil în zilele grele de azi,

Fără sinod, fără consistoriu, cu atâtea chestiuni pendente, chestiuni de viață pentru biserica noastră, noi ne permitem luxul și ne punem în grevă, și ne punem tineri, bătrâni fără nici un scrupul.

O maximă veche latină ne învață: Orice faci, fă cu înțelepciune și te întreabă ce sfârșit va avea.

Et respice finem.

Nu putem ști, dacă cei ce au înscenat și au pus la cale acest vot al sinodului nostru arhidiacean, și-au pus întrebarea aceasta.

Ei, cari sunt în curat cu multe chestiuni grave ce așteaptă grabnică rezolvare; ei, cari cunosc greutate

cu cari trebuie să luptăm; ei, cari sunt în clar cu situațiunea grea ce n'a creat fără voia și fără vina noastră prin rășboiul crâncen de azi; ei, cari știu prin ce grele încercări trece azi preoțiimea noastră, învățătorimea noastră dela sate; ei, cari știu la ce ispite sunt expuse organele noastre din parohii, în cele ale școlălor, ale salarelor învățătoresci, ale edificiilor școlare; ei, cari cunosc mizeriile de tot soiul, prin cari trecem azi noi toți funcționarii bisericii, osândiți a trăi numai din salariile ce ni le poate asigura biserica; ei împing biserica în stare afară de lege, și ne țin atârnați între cer și pământ!

Facem apel la toți oamenii bisericii noastre! *Fraților! Îngăduiți unul altuia, căci zilele grele sunt.*

Situațiunea nouă în Ucraina

Altă stăpânire. — Fostul guvern. — Anarhia. — Memorandul țărănesc. — Noul hatman. — Manifestul său. — Stat de drept.

Ziarele polone din Cracovia comunică vești amănunțite și de interes asupra schimbărilor radicale în politica ucraină.

Noua stăpânire din Ucraina, în frunte cu prezidentul republicii, hatmanul *Scoropadski*, a rupt cu politica de până aici a bolșevicilor, cu împărțirea de pământuri și comunism.

Conducătorul ucrain de până acum, *Hrușevski*, a voit să realizeze teoriile lui Lenin și Troțki și să introducă egalitatea socială în înțelesul strict al cuvântului.

A dispărut *Hrușevski*, și a dispărut cu dansul Statul Mic (Mala Rada), împreună cu legiunile ucrainene, desarmate de germani.

Fostul guvern ucrainean fusese chemat să stăpânească inspirat de cumpăt și cuminție. Dar n'a lucrat așa. A început cu împărțirea pământurilor pe bază extremă comunistă. În astfel de împrejurări, de sine înțeles, a încetat orce fel de ordine. Nimeni nu mai avea poftă să muncească. Tot omul aștepta să primească pământ, bani, avere. Nu mai existau domni și slugi. Proprietarii erau dați la o parte. Fiecare a căutat să se refugieze. Proletarul porunceă. Locurile de arat au rămas necultivate. Secerșul era primejdit. Se putea întâmpla ca în cele din urmă proletarii să se ucidă ei între sine.

Trupele germane, care țin ocupată provincia, prevăzând situația deploabilă ce se pregătește, au răsturnat guvernul radical ucrainean al lui *Hrușevski*. Aceasta s'a petrecut în noaptea din 26 și 27 April a. c.

Locul lui *Hrușevski* l-a luat *Scoropadski*, care după vechiul obicei a fost tuns și sfințit într-un hatman de mitropolitul dela Chiev.

În ziua următoare a venit la Chiev o deputațiune în numele țărănilor proprietari și a prezentat un memorandum în chestiunea reformelor agrare. Punctele de căpetenie ale memorandumului

sist: trebuie să se renunțe la gândul de socializare a pământului, și trebuie susținut și mai departe dreptul de proprietate personal și de moștenire. Pământurile jefuite au să se restituie, iar jefuitoarii să răspundă în fața judecătorilor. Trebuie să se organizeze un ministeriu din factorii sociali distincți ai Ucrainei. Asupra acestor puncte s'a ținut o dezbateră în circuit dela Chiev, unde s'au intrunit opt mii de delegați țărani, sub scutul armat al soldaților germani, în considerare că partidul bolșevician din Ucraina plănușă să facă o contra-demonstrație.

Hotărârile congresului țărănesc s'au ridicat la putere de lege. Hatmanul Scoropadski a poruncit, ca orice pământ înstrăinat pe nedrept să fie dat înapoi proprietarului legitim, dar a declarat totodată că reforma agrară se va realiza prin cumpărare cinstită și prin parcelări.

Despre nouă hatman se dau următoarele date biografice:

Petru Pavlovici Scoropadski este născut în 3 Mai 1873. A terminat școala de aprozii dela Petersburg, (un fel de Teresian). În cursul războiului a fost comandantul unui corp de armată. Unul din strămoșii săi, Vasile Scoropadski, după lupta dela Poltava în 1709, a fost numit hatman al Ucrainei din partea țarului Petru cel Mare.

Actualul hatman, deși s'a împărțit de o educație rusească, a rămas în sufletul său credincios neamului ucrainean. Este om bogat, mare proprietar, cu idei conservatoare.

Ca hatman are dreptul de a numi prim-ministrul, încredințat cu formarea cabinetului. Tot el numește funcționarii. Hotărâște politica externă a statului ucrainean. Este supremul comandant al puterii maritime și pe uscat. Ordinele sale sânt consacrate de ministrul prezident, sau de ministrul de resort.

Toate lucrurile acestea sânt spuse în *manifestul* lui Scoropadski adresat poporului.

În acest manifest se mai zice, că religia domoitoră în Ucraina este cea ortodoxă, dar se dă libertate religioasă tuturor. Cazacii și ceilalți locuitori ai țării sânt datori să așere patria. Fiecare trebuie să plătească darea sa. Proprietatea particulară este sfântă și inviolabilă. Statul ucrainean este, în întelesul străn al cuvântului, *stat de drept*. Tot omul este răspunzător pentru faptele sale; ministrul prezident de asemenea e responsabil hatmanului. Administrația, justiția, afacerile militare stau pe temelii strict al dreptului. Manifestul este semnat de *Scoropadski*, hatmanul întregii Ucraine, și *Nicolae Ustimoșiv*, ministru prezident.

Care va să zică, Ucraina a scăpat de *anarhia* rusească și s'a prefăcut în *stat de drept*. Stăpânită iarăș de hatman, Ucraina va fi stat militar.

În cele din urmă nu vor putea face nici rușii altceva, decât să imitez exemplul dela Chiev. Cu cât mai de grabă, cu atât mai bine pentru ei și pentru alții.

Donă interpelări în camera adunată. În ședința din 15 și 16 l. c. s'au adresat ministrului prezident *Wekerle* două interpelări în chestiunea alianței dintre monarhia noastră și Germania.

Maî întâi contele *Mihal Károlyi* a declarat în interpelarea sa, că este de prisos a lega o nouă alianță, căci alianța veche rămâne în valoare în mod automatic, până nu se denumă *Alianța* alianței ar fi constatată din partea statelor înțelegerii ca o provocare și amenințare, și ar constitui astfel la prelungirea războiului. Pe teren economic și financiar Ungaria ar ajunge un fel de colonie, în vreme ce tocmii partidele de stânga ar trebui să se retragă din teritoriu, rama neatrănător. Contele *Czerin* zicea, că în locul grupurilor de

puteri, cari ar duce tot numai la tornării, trebuie să se înființeze *alianța popoarelor*, iar convențiile militare să se înlocuască prin învoeli privitoare la demobilizare în toate statele europene. Interpelantul cere, ca principiile fundamentale ale alianței acestia să fie aduse la fața parlamentului. În partea a doua a interpelării sale, contele *Károlyi* s'a ocupat cu rolul contelui *Czerin*, în afacerea epistolei adresate prințului *Sixt*. A zis, că *Czerin* a știut de rolul mijloacilor a prințului, și că însuși contele, în fața lui, dispune despre acțiunea acestuia și știa și la Berlin.

Ministrul prezident *Wekerle* a răspuns îndată, zicând că retractivitate cu raport la alianța amintită se vor porni cât mai curând; în cele economice Ungaria va avea dreptul de a fi dispusă să se retragă din epistola principelui *Sixt* și cuprinsul lui *Wekerle* nu este tocmai lămurit.

Interpelă contele *Albert Apponyi* aprobă cu însuflețire întărirea alianței între puterile centrale, își rezervă însă dreptul de a se opune în orice caz asupra ei atunci, când se va cunoaște chestiunea aceasta în întregime. A accentuat în sfârșit păstrarea deplină a dreptului de liberă dispunere în afacerile economice ale țării.

În locul prim-ministrului absent, a răspuns ministrul de finanțe *Al. Popovics*, arătând că punctul de discuție al guvernului este, în esență, chestiunea aceasta: care era, și pe vremea când contele *Apponyi* era membru al cabinetului.

Textul tratatului de pace între România și Puterile Centrale

(Urmare)

Grașiia actuală până la cea 1909 rămâne neschimbată; dela cea granița nouă duce apoi peste cel de al doilea C din cuvântul Schitu Peștera Decebal, peste ltera U din cuvântul Caraimanu, peste ltera B din V. Cerculul, pe lângă marginea de nord a Azulei, peste al doilea A din cuvântul Azuga, peste ltera 1505, care rămâne România, peste ltera V din cuvântul Vrf. Cazacu, apoi cotind spre sud-est trece la 1 km. sud de cea 1757 Vrf. Cazacu, îndată la sud de cuvântul *MT. Prislou*, peste cea 1531 (aceasta rămâne Ungarie) peste cea 1208, 878, 1245, 1505 (toate cele rămân Ungarie), la 1 km. sud 1771 *MT. Grohosi* 1450 (toate punctele rămân Ungarie) apoi la 700 de metri sud de punctul 871 (localitatea Teleajenii), peste punctul 901 (punctul graniței Ungariei), la 1 km. sud punctul 1340 (peste ltera V din cuvântul Tartar-Havas) și peste punctul 975, 1486, 1115 (toate punctele rămân Ungarie), apoi mai departe în direcția nord-est tîind șoseaua din Valea Buzăului (Bozdathal) la 2 km. spre nord-vest de ltera din cuvântul Gura Sîntei apoi este punctul 1183, 1663, la 600 metri sud de punctul 1338, apoi spre nord-est până la 1 km. la nord de punctul 789 unde răspunde în granița actuală dintre Ungaria și România. Granița de până acum rămâne neschimbată la un punct așezat la 2 jum. km. sud-est de Popii, duce apoi în direcția nord-est până la un punct așezat la 1 km. sud-est de punctul 1830, aici cotește scurt spre nord-vest împrejur este de punctul 1530, spre est de punctele 1521, 1587, cotind spre nord-est împrejur punctului 1490. (*MT. Conduratu*), spre est de punctul 950, tîind calea ferată îngustă la 4 km. vest de Lepsa, spre Est de punctul 1374 (*MT. Sboina Neagră* spre Est pe lângă punctul 1014 *MT. Răboiului*) tîind calea ferată din punctul 742, spre est de punctul 508 la 1 km. est pe lângă punctul 508 la 1 km. est pe lângă punctul trigonometric 1167 (*Măgura Casinului*) apoi peste punctul 843, la 1 km. est de punctul 737, peste punctul 742, peste ltera S din cuvântul Hîrsa (Hârja) peste marginea de sud-vest a Hârjii pichetului Kord. P) 962 pichetului așezat la 3 km. spre nord-vest de aceasta din urmă toate punctele numite mai sus rămân Ungarie) apoi cotind spre nord-est peste punctul 1050 Vrf. Cheschichiu și punctul rămâne Ungarie) aici întorcându-se scurt spre nord-vest, trece pe la nord de (*MT. Cleș*), pe povârnișul de nord al punctului 1108, pe la est de punctul trigonometric 1663 (*MT. Nemțu*), spre est de punctul 1370, tîind linia ferată de exploatare la 3 km. spre vest de punctul 470 (*Poiana Uzului*), peste punctul trigonometric 1342 (înălțimea rămâne Ungarie) pe la 1800 metri est de punctul 682, tîind calea ferată din punctul 742, peste ltera P din cuvântul Preluc, îndată spre sud ltera U din cuvântul Agăsu, peste punctul 1275, 1613 (punctele rămân Ungarie), pe la est de punctul trigonometric *Călimier* 1651, pe la est de punctul trigonometric *Trăbuc* 1666, peste ltera M din cuvântul Schimbă Gardă, pe la est de punctul 1573, spre est de punctul 1663 (*MT. Mairuș*)

702 îndată la est de punctul 1211, tîind calea ferată de exploatare din valea Bi-cazului la eseria de est de Tască, pe la est de punctul 1245, pe la vest de punctul 932, pe la jurul punctului trigonometric 1904. Toa (2 km. la nord-est de punctul cel mai înalt), peste ltera S din cuvântul Schitul Duru (Ducă), pe la vest de punctul 1080, tîind șoseaua din valea Bistricioara, peste ltera G din cuvântul Grînișeu, apoi spre est de punctul 1145 (*Frâmb*) și peste ltera F din cuvântul Fărcaș, spre est de punctele trigonometrice 1080, punctul 1150, punctul trigonometric 1534 (*MT. Bivol*), punctul 1276, punctul 1208, 975, 1010, 802, aici cotind spre nord-est până la 2 km. la sud de Alăsești, peste ltera N din cuvântul Pășeni, peste ltera O din cuvântul Moldova, peste ltera L din cuvântul Kornoluce (Cornul-Lucei) peste marginea localității Potopănești și peste marginea de sud de Mihăeși, apoi cea 393, la ltera A din cuvântul Mihăeși, apoi vechea graniță austriacă dinspre România până la 2 km. la sud-est de punctul trigonometric 503 (La Zăra), apoi estind spre nord-est peste punctul 305, 281, la Livetii pe la marginea est de Talsa pe la marginea est de Călinești punctul 396, 402 pe la marginea est de Dunka, peste punctul 189, 198, 332, 304 sud-est de punctul până dela 1 km. la fântâna de punctul 311, pe la marginea est de Baranca, pe la marginea est de Pîlipăni, punctul 251, până la Prut la 1 km. la est de Luncă.

Harta menționată la început, formează o parte întregitoare din tratatul de pace. Două comisiuni au fost constituite din număr egal de reprezentanți ai puterilor centrale, vor stabili și delimita la fața locului noua linie din granița îndată după ratificarea tratatului de pace.

Articolul XII.

Aveva stătuții în teritoriile române cedate, trece la Statele cari au dobândit aceste teritorii, fără dspugăbiri și fără sarcini, însă cu respectarea drepturilor particulare asupra lor. Din faptul apariției anterioare a teritoriilor la România, nu va rezulta nici pentru aceasta însăși și nici pentru statele dobânditoare nici un fel de obligațiuni.

De alfel, acele state, cărora le revin teritoriile cedate, vor încheia cu România, între altele convențiuni relative la următoarele puncte:

1. cu privire la suspenșia foșilor locuitori români ai acestor teritorii, cărora trebuie în orice caz să se acorde un drept de opțiune și de emigrare;
2. cu privire la aranjamentul pentru avere circumscripțiilor comunale tăiate de noile granițe;
3. cu privire la aranjamentul pentru arhive, pentru acele aranjamente judecătorești, administrative, pentru deprecii judecătorești și pentru prețurile și pentru celele de stare civilă;
4. cu privire la tratamentul noilor granițe;
5. cu privire la efectul schimbărilor teritoriale asupra circumscripțiilor decesale;
6. cu privire la efectul schimbărilor teritoriale asupra convențiilor de stat.

(Va urma)

O nouă mare pierdere pentru literatura noastră.

Barbu Ștefănescu Delavrance s'a stăns din viață în orașul Iași.

N'a fost numai scriitor, ci și bărbat politic cu mare trecere în țara sa, — deși oamenii, iubitori de literatură bună, l-ar fi văzut mai bucuros consacrandu-și activitatea cu totul navelor și dramelor istorice, în care a reușit să producă mari efecte.

Unul dintre istoricii noștri literari caracterizează lucrarea lui Delavrance prin următoarele cuvinte:

„Născut în 1858, Barbu Ștefănescu mai întâi: Delavrance, a învâțat la liceul Sf. Sava. «Bursier» cuprinde amintiri din viața de școlar, apoi a studiat dreptul la facultatea din București și la Paris.

Întorcându-se în țară, s'a consacrat gazetariei; mai târziu a fost avocat și om politic; a fost deputat, primar al capitalei și ministru de lucrări publice.

Ca orator, el a dobândit o mare notorietate. T. Maiorescu — după ce Delavrance s'a alipit la politica conservatoare — l-a declarat «cel mai mare orator al epocii noastre». E drept că în *acțiunea* Trăbuc 1666, peste ltera M din cuvântul Schimbă Gardă, pe la est de punctul 1573, spre est de punctul 1663 (*MT. Mairuș*)

Ca literat, debutează între 1880—84 prin nuleve care înfățișează figuri și scene din lumea țărănească și din lumea mahalalelor bucovinene și Culițana, 1885).

Tregărit el intră cu observațiile și studiile sale în ale cercurii sociale: mici funcționari («lancu Moroi»), studenții («Trăbucdurul» 1887) și înalții funcționari («Paraziții» 1893).

A căutat să-și potrivască stilul cu starea socială a persoanelor care se înfățișează în diferitele scrieri: dar el nu s'a dat înșel de această căutare locală în dialoguri, ci a urmat același procedeu și în descrierile și propriile sale reflexiuni. Forme neliternice ca «ditește», «diteșene» și, a se întănesc la tot pasul.

Mai toate aceste nuleve sânt scrise după principiile școlii naturaliste, urmărind a reproduce fidel, chiar atunci când bunul gust se împotrivesc.

O duce serie de nuleve ale lui Delavrance sânt cu totul deosebite: sânt buceți alegorice, în care limba poetică a poeziei este dusă la o perfecțiune neaștină de alși scriitori. Nu s'ar putea compara decât cu Odobescu: acesta însă e mai rece, și mai manierat, nu are caldura lui Delavrance.

După câțiva ani (1893—1903) de neactivitate literară, Delavrance apare deodată într'un gen cu totul nou de activate, teatrul, abordând drama istorică. Putem zice că dela «Despot Vodă» și «Fântâna Blanduziei» nu s'au mai produs atâtea mișcare în opinia publică.

Gazeta Bucureștilor scrie la moartea lui Delavrance următoarele:

Scriitor, advocat, orator de vocație, orator dramatic, om politic, conservator, liberal, ministru de lucrări publice, ierendist etc. Barbu Ștefănescu, care și-a schimbat un nume înlocuitor cu puternici «Delavrance», a avut timp de o viață întreagă o luptă de cele mai rare ori înstituit, pentru partidul la care ținea în special epoca respectivă. Avea nehotărâte la avut-o zilnic în ce privește fiziologia lui, Delavrance s'a întrebat totdeauna dacă-i stă mai bine cu barbă, cu barbășon, cu un punct de păr în frunte, sau fără păr, sau fără lita lui proverbială, încurcată ca și firul în lungul căruia delincventul visa să alunece o existență liniară, — a suferit și de inspirațiile caprioase ale bizarului arhitect.

În ultimul timp Delavrance se alătură cu totu deși războiului, și dacă ar mai fi fost în viață, ar avea, cu accentele ei entuziaste și răzbuțoase, l-ar fi făcut răspunzător de aportul talentului său, la cauza care a pricinuit neoroșirea țării, pentru auzul căreia el a scris pagini românești, scotrate de mulți jgeniale.

Cătră bătrânele Delavrance, părăsind povestirea, lașă pentru teatrul. Aici, ca și în politica, el a fost mult negat. De la Apus de Soare și dela Luceafărul, care au constituit două succese importante ale Teatrului Național, ciudatul scriitor a căzut în trime și în Hagi-Tudose, scrieri indicative pentru stăruirea apropiată al autorului Suliuhnic. Temperamentul înșpărit de vârstă și decepții, a determinat, în fața uitărilor înscuse, pe Delavrance să se retragă, agresiv, toate lucrările dela Național în semn de protestare.

Delavrance a fost un om viu la exces. Vocea lui acum câțiva ani mai putea să anineze, după ce pasionase multă vreme publicul intrunirilor politice și al palatului de justiție. El a avut momente când a putut aruna în pielea auditorilor frigul polar și feribătul cuprului. O părere de rău umană trebuie să însoțescă de fiecare dată o asemenea voce. Călcarea curului negru, care duce acum înșpărit trupul Trăbucdurului să-l așeze în odălnă și să căceie jărniți românești.

Cuvântări rostite la alegerea de mitropolit în Blaj

Cu prilejul sinodului bisericii greco-catolice române, întrunit în zilele din Mai 1918 la Blaj, pentru întregirea scaunului mitropolitan, s'au ținut după raportul Zăruțului P. R. — și în prezența nă a năa soșit năa năa — următoarele cuvântări mai importante:

Episcopul senior, Dr. Demetriu Radu, deschide adunarea sinodală pregătitoare cu următoarea cuvântare:

Cu ziua de azi, s'a dat începutul unei istorice, de mare însemnătate în istoria bisericii noastre. Într-o zi de 100 de ani încoace, 12 arhieri ai bisericii greco-române, au fosi aleși în această catedrală. Azi, acești 12 arhieri din împărășia cerului unde își au apodostul lor, ei s'au să vadă la voi, cari așteți chemați să alegeți astăzi mitropolitul nostru. Mulți din voi ați mai luat țara la asfel de aște

importante în această biserică, dar care să nu se facă să dea impresia că în lucrările currierilor competente, el se deslășuie din cadrul sinodului mitropolitan. În cadrul acesta, regali e destinat doi comisar regali pe care li vom chema azi, să se participe la lucrările pregătitoare. Să existim de deputații, care să invite pe domniile comisarilor regali la adunare.

Vorbirea comisarului regis, prelatul papal Dr. Iosif Siegescu:

Ilustrissime d-le Prezident! Preasfinții Părinți Episcopi! Mărit Sinod electoral! Maiestatea Sa, preabunul și prelu-minatul nostru rege apostolic Carol al IV-lea, conștient de dragostea ce o are față de biserică noastră, s'a îndurat pregătiți, în data după trecerea la cele de viață a Excelentisimului și Reverendisimului arhiepiscop și mitropolit Victor Mihăilescu de Anșă, — a împlini dorința de obștie a biseriei noastre, concedând dreptul de candidare sinodului, după vechiul obicei, pe lângă grașia susmențită în această privință, preasfințului Ștu drept de denumire și fără nici o consecință pe viitor.

Dragostea Maiestății Sale și îngrijirea părească a înaltului guvern regeș ungăr față de biserică noastră, se vede și din împrejurare, că Excelența Sa, contele Apponyi Albert, ministrul regis, ungăr de culte și instrucție publică, a îndat după murele pururea amintitului fostului arhiepiscop și mitropolit a făcut propunerea Maiestății Sale, să se a concedie alegerea după obiceiul vechi.

Cu o adevărată satisfacție sulfetească trebuie să amintim că Excelența Sa, ministrul contele Apponyi Albert, a avut înaltă ascultătoare și la dorința aceea, că alegerea aceasta să se conducă în concordanță cu hotărârile Sinodului nostru provincial din 1872, titlul II, III, care hotărâre dispune ca să scrivire la capătul scantului mitropolit. Prin conștințarea aceasta, în istoria biseriei noastre astăzi este primul sinod, unde nu numai prezidează seniorii episcopilor noștri, — dar sânt de față toți episcopii sufragani, — în cadrul căruia sinodul înaltul act de alegere, condus conform parancii preasfințului Maiestății Sale, de Excelența Sa de Gabriel de Ugron și șmerina mea — în calitate de comisar regis.

D-Voastră, domnilor delegați ai acestui sinod, veți avea cînd dreptul să vă dați votul d-voastră la atari persoane, pe care d-voastră le ațiți vrednice spre a conduce nă biserică, și despre care se va putea convinge Maiestatea Sa, că se bucură de iubirea, încrederea și stima d-voastră, dintre cari dacă unul se va parea și Maiestății Sale că este harnic, așa îl va denumi de mitropolit.

Și în numele Excelenței Sale d-lui conștințat Ardealului și comisar regis Gabriel Ugron, și în numele meu, și vă mulțumim pentru invitarea la acest mărit sinod, și conform programului, vă rog și vă provoc, ca înaintea noastră să vă legitimați dreptul de alegere.

Domnul prototat general al clerului este această lege mitropolitului, care conform normativului ministerial, sânt invitați la sinod, să și predece credenționalele spre verificare.

Din cuvântarea Episcopului Dr. Demetriu Radu la deschiderea sinodului:

Cristos a învial! Glasul Domnului vestește bucurie. Acum la Sf. Paști, când și sânt chemați să guse din darurile cerești, au să primim în biserică, în peste pustă și cruzimea morții. Nică odată n'a găsit mai mult răsunet acest glas, că în vremurile acestea, când nu este naște unde să nu străbăta glasul morții, nu este mamă, nu este soră, care să nu plângă pe cei cari și-au pierdut viața în război de luptă. Cu neputință este ca sufletul nostru să nu se cutremure la jalea obștească din zilele noastre. Dar acum s'erbăm Sf. Paști, și aceasta este ziua, când d-voastră nu este să ne bucurăm.

Azi sântem adunăți aici să alegem pe cel meștăc să fie mitropolitul în locul ferecătului Victor Mihăilescu Dumnezău să aibe pe Mitropolitul Victor, plecat pe calea vecinicii, în sânul aleșilor lui, la pomierina bunului arhieru e rămănea cu slove de aur întipărită în inimile acestei arhieresci.

Asăzi preoimea și președintele înaintea acestui alai, a aduce la înălțim înalt act de alegere pentru complinirea scantului mitropolit. Funcținea de mitropolit este o demnitate ridicată peste toată starea arhierescă, la noi românii. Mi scump pe a Belgaria este tot ce o să am scurpe a aduce pământ, fiindcă acest așezământ, după tradițiile ei și condițiile ei de viață, este adevărată maică a neamului românesc.

Veacuri de-a rândul, acest popor blând

la inimă, nobil la fire, a putut să înfrunte toate furțiile vechi, fiindcă a stat încheștat sub ocrotirea biseriei. Neamul acesta și-a căutat de veacuri ocrotire la bisericele noastre, todeauna lovite de vânturi, dar nici odată doborâte. Stă acum în voia Soborului să aleagă părintele ei. Prin această prevedere a bunilor noștri părinți, ei au îngrijit de această acțiune întru sfântă, întreită, care nu se va rupe.

Factorul chemat a se îngrijii de această mitropolie, este în prima linie veneratul cler.

Smerit se îndreaptă glasul nostru către tronul regelui nostru apostolic, din a cărui poruncă de împlinire a azi actul alegerii. Noi cunoaștem semnele de încredere ale tronului către biserică noastră, că de veneralul cler, și în fața altarului și în fața reprezentanților regisii, asigurăm de credință și lealitate către înalțul tron habșburgic. Și față de Coroana Sf. Ștefan, neamul nostru vârsat pe fronțuri, și prin jertfa noastră mare. (Vil alături. Stigăte: Așa-l)

În privința actului alegerii, — foarte puțin am a vă spune. Știința de care vă știu înfălcărat, ardorea cu care lucrați pentru mizeria Sinodului, în sânt garanți că vor fi cu voi la actual votul electoral. Vă rog, când porniți la urnă, să aveți ochii științi numai spre înălțimea Mitropolei, lar nu spre oameni, spre persoane. Și să ne rugăm lui Dumnezeu, să ne ajute la munca noastră.

Terminându-se votarea, episcopul senior, Dr. Demetriu Radu, anunță că candidația ternară, ce este a se prezenta moșnarului, are în locul întâi pe Dr. Vasile Săteci, apoi pe episcopul Dr. Iosif Fossacu și episcopul Dr. V. Traian Frența. Conștințatul regis, prelatul papal, Dr. Iosif Siegescu (jue o scurtă vorbire, spunând între altele: — Conform statului biseriei noastre, conform ordinului regal și ministerial, dum-

nevoastră d-ni alegerii din cler, vă ați dat votul acelor bărbați, care posedă încrederea d-voastră și cari sânt vrednici să ocure tronul mitropolitan. Așa în numele conștințatului regal d. Gabriel Ugron, cât și în numele meu d. Maiestății noastre pentru încrederea ce ne-ați arătat-o. Toți factorii și-au făcut datoria în acest act al alegeri, care a decurs în ordine. Și această convingere, în nume al Maiestății Sale. Trăiască Regele!

Vicarul capitarul, canonicul Dr. Vasile Saclu, spune:

— E pentru a opta, oară când clerul se adună între acest ziduri, ca să aleagă un arhieru. Cerul s'a îngrijit să puie în fruntea lui un conducător vrednic. Vechile constituțiuni aprobate ale Ardealului, dau drept clerului român să aleagă arhierii din sinul său, pe care apoi principiele domnitor să-l interesează. Atât de mult a ițur clerul a drept al său, că între condițiile Sf. unită, a pus această condiție e al să aibe dreptul de a alege episcop pe care să-l interesează domnitorul. Stă dar în voea clerului românesc să aleagă un ternar, din care apoi să se numească unul care să cărmuească mitropolia. De aceea și data asta a fost conștințat modul ca să aducă în conștințarea interesului biseriei cu cele ale statului. Cu fruntea ridicată putem spune, că cu toți și-au făcut datoria. Până acum toți mitropolitii aleși s'au arătat vrednici părinți ai biseriei și au fiit ai patriei. Istoria trecutului ne dă siguranță pentru viitor, că noul nău nu va mizeria îndărătul înaintașilor săi. Rog pe d-nii comisar regali să aducă la cunoștința glorioșului nostru rege, că venerabilul cler și i limit de pătrînăria sa, să împlinească cu scrupulozitate actual electoral.

Clerul a vrut să dea o nouă dovadă a încredințării sale. Tămăciți, vă rog, domnilor comisar, regelui, nestrămăta alipire a clerului față de tron și patrie.

Mersul războiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapesta, 19 Mai. (Of.) Lucrarea de recunoaștere, desvolată de ambele părți, pe linie de luptă tirăză apăsună și pe de altă parte de Vicenza, a dat rezultate favorabile pentru noi. La răsăritul muntelui Perica am respins de două ori dușmanul în luptă de aproape.

În Albania s'au domolit luptele. Am luat de la dușman cam o sută de prizonieri și câteva mitraliere.

Budapesta, 20 Mai. (Of.) Pe fronțul sudvestic se desvolă de ambele părți, ca și până acum, o activitate foarte vie din partea trupelor de recunoaștere și a aeroplanelor.

Șeful statului major:

Raportul statului major german:

Berlin, 19 Mai. (Marele cartier general.) Frontul vestic: La Halluch englezii au atacat comanții. I-am respins cu mari pierderi pentru dânsii. De altă activitate infanteriei s'a mărginit la recunoaștere. Activitatea artileriei, vie în zori de zi pe linie de luptă, a scăzut în

orele de înainte de amiază, și numai către seară a crescut de nou. Dușmanul a fost îndosebit activ între Arras și Albert. Bateria noastră de artilerie a stat de mai multe ori sub foc violent.

Berlin, 20 Mai. (Marele cartier general.) Frontul vestic: Focul de tunuri, pe teritoriul de la Kemmel, seara și către miezul nopții, s'a potențat în mod însemnat. Activitatea războinică pe celelalte linii s'a deșteptat în mai multe locuri. Pe malul sudic al Ancrei englezii au atacat, în răzvărsatului, cu puteri considerabile și au pătruns la Ville sur Ancre. Încercările dușmanului de a de a străbate mai departe în valea Ancrei s'au zădărnicit. Asaltul său împotriva Mornencourtului s'a prăbușit sângeros. În fața satului s'au atacat, în răzvărsatului am respins înaintări de recunoaștere franceze și engleze. În lupte de avangardă și la întreprinderi isbutite, executate la nord de St. Mihiel, am făcut câțiva prizonieri.

În noaptea trecută am bombardat Londra, Dover și alte localități de porturi.

Ludendorff:

consulatul austro-ungar omăgile supușilor țării noastre aflători în Sofia.

Nu mai puțin căldurosă a fost primirea în Costanța, într-un mare cîmet, dat la Dolma Bagce, au luă parte suveranii noștri, sultanul și miniștrii. Cu prilejul dîneului Sultanol Mohamed V., a numit pe Monarhul Carol marșea de câmp al armatei turcești, care domitorul nostru a numit pe sultan marșea de câmp al armatei austro-ungare.

Cuvântarea cu care Prea Sfinția Sa episcopul Dr. Miron E. Cristea a deschis sesiunea sinodului diecezan al Caransebeșului în vome publica în numărul nostru de Sămbătă.

Ministerul disolvat. Se comunică din Budapesta: Ministerul ungăr pentru economia de tranziție va fi disolvat. Agențele acestui ministeriu se vor împărți, după natura lucrului, între ministerele de comerț finanț și agricultură. Consiliul de miniștri a încredințat pe ministrul de comerț cu îndeplinirea lucrării de disolvare, care va fi terminată în câteva zile.

Ŷăvriță Pop. În Blaj a răposat la 16 Mai n. părintele canonic Găvrilă Pop, în vârsta patriarhală de aproape 90 de ani. A fost unul dintre preoții cei mai venerabili

ai biseriei sale, cunoscut și pentru publicațiile cărților științifice ce a compus. În urma sa rămăne o fundațiune de 50 mii de coroane în scopuri culturale. Vrednicul bărbat odihnească în pace!

Concert. Cântăreșca de operă d-na *Victoria Triteanu* și artistul de pian *Emmanuel Hegyi* vor da un mare concert, în sala dela Unicum în Sibiu, Sămbătă în 1 Iunie n. 1918.

Cari studenți militari vor căpăta concediu? Spre a se pune în acțiune cerințele scate prin diferite ordoanțe privitoare la concediile studenților în serviciu militar, ministrul de război a dat o nouă ordoanță, în care spune lămurii că: Toți studenții cari au depus examene de studențiu și s'au notat și au doi ani de serviciu militar, în timpul războiului pot căpăta un concediu de 4 săptămâni până a de pune examenul.

Încercarea cvotoi de făină în Germania. Cu neputință din 16 Iunie a. c. cantitatea de făină necesară pentru a reduce pe lă în dreptățile în toată țara germană, dela 200 grame la 160 grame pe zi. Cvota vechi se va restabili, îndată ce vor sosi bucatele așteptate din Ucraina. Până atunci se vor distribui, în cantitate mai mare, alte alimente.

Trupele americane. Din Geneva se anunță: Cum se comunică din partea ministerului britic de război, au sosit trupe americane la frontul nordic din Franța și au luat o parte din liniile înunțe până acum de englezi. După Daily Mail, transportul trupelor americane din April, după ce a stat în lagărele de concentrare franceze, a sosit la front. Va fi întrebușnat în liniile prime mestecat cu soldați francezi și englezi. Cât sânt de mari forțele engleze, nu se spune.

Promovare. D-l *Laurențiu Leșnican*, fiul directorului Adam Leșnican dela Institutul «Grănicerii» din Dobra, a fost promovat în 11 Mai n. a. c. doctor în medicină la universitatea din Budapesta.

În fața judecătorei. În zilele apropiate are să se facă ascultarea dosului țar *Nicolae II* în orașul Tobolsk. După știri engleze, este ales și *Troțki* în comisiunea care este încredințată să asculte pe detronatul țar, acuzat că prin lovitură de stat a schimbat legea electorală.

Statole noastre și pacea. Berner Tagblatt anunță, că cercurile competente din Bern se ocupă cu ideea de a convoca statele neutre la o conferență, care să netezească drumul unei mișcări în interesul păcii.

Pedepșă pentru urcarea chiriei. Cîșim în Brassó Lapok: Proprietăreșca unei case din Brașov a urcat chiria unui chirișar care locuiește de doi ani în casele ei, dela 18 la 30 Coroane. Chirișarul a făcut arătare la poliție și acesta a pedepșit pe proprietăreșca cu amendă de 100 K, ca pedepșă principala și 50 K, ca pedepșă laterală.

Coroane eterne. Neconsolata doamnă *Rozalia Russu n. Hodas*, soție de protopresbiter în Mureș-Gorhne, în loc de curună peritoare pe cocișcul mult regretatului sale mătuse *Aneta Stoica de Vist*, și întru eternizarea memoriei ei, a binevoit a dăru 20 cor. la Fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor să-țrace al Reșniunii meseriașilor sibieni. Pentru aceasta scrie generoasă donatoarea cele mai sincere mulțumiri: *Vic. Tordășianu, prezidentul Reșniunii.*

Taxă unitară la barbieri. Ernest Boleman, judecător al tribunalului din Budapesta și conducătorul secției economice, a stată scrisorile barbierilor și frizerilor. Și anume pentru: ras 1 coroană, tună 2 și coroane, spălat de cap 1 cor. 10 fl., zece bilete în abonament 8 coroane, tunsul la copii 2 coroane. Prețurile au intrat în vigoare începând cu 13 Mai 1918. Cei ce iau mai mult, se pedepesc cu asprime.

Teatrul în Sibiu

Teatrul orașului. Director: Leo Bauer. Joi, în 23 Mai: *Citadela din Varsovia*, dramă în 5 acte.

Vineri: *Casa cu trei ferțe* operetă. Începutul la 7½, ore seara.

Teatrul cinematografic. Apollo, Strada Schevitz. Directoarea: D-na Emil Tóth.

Joi și Vineri, în 23 și 24 Mai: *Impresarul*. Începutul la 7 și 9 ore seara.

